

Valtioneuvoston tietopyyntö hyvinvointialueille	Asiakasmaksuyksikön kommentit
1 Nykyisellään asiakasmaksut on sidottu kansaneläkeindeksiin sekä pitkäaikaisten palvelujen asiakasmaksujen käyttövarat ja tuloajat työeläkeindeksiin. Pitkäaikaisilla palveluilla tarkoitetaan tässä yhteydessä pitkäaikaista laitoshoidoa ja -palvelua, perhehoitoa, ympärivuorokautista palveluasumista sekä jatkuvaa ja säännöllistä kotona annettavaa palvelua (ml. muut asumispalvelut). Indeksitarkistukset tehdään nykyisin, joka toinen vuosi. Hyvinvointialueiden hintaindeksiin siirryttäessä indeksitarkistusten olisi tarkoitus olla vuosittaisia. Miten arvioitte uudistuksesta syntyviä hallinnollisia kustannuksia? Huomioittehan, että maksukatto olisi jatkossakin tarkoitus säilyttää kansaneläkeindeksiin sidottuna.	Asiakasmaksupäätöksiin käytettävä aika + tuloksetyösten päätösten postittamisen kulut jne => Tuloksetyöt, asiakasmaksupäätökset ja päätösten postittaminen. Vievät työaika 7 HTV koko alueella. Postittamisen kustannukset 4e/kuori, asiakasmäärä.
2 Minkä verran (prosentuaalisesti/ määrällisesti) hyvinvointialueellanne on tilanteita, joissa sellainen palvelu jää peruuttamatta ja käyttämättä, josta nykyisen lainsäädännön perusteella saa periä maksun käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta? Eritelkää mahdollisuuksien mukaan tiedot palveluittain.	Vammaisten asumispalveluissa ei ole tilanteita, joissa lyhytaikainen hoiva- tai asumispalvelupaikka jää peruuttamatta. Laitoshoidon osalta 1–2 asiakasta vuodessa tulee jaksolle, mutta ei ole koko jaksoa loppuun yksikössä. Lyhytaikaisia hoiva- tai asumispalvelupaikkoja perutaan perustellusta syystä mm. sairastumisen vuoksi. Maksu peruuttamattomasta paikasta, 50,80 €, vaikuttaa suurelta niissä tilanteissa, joissa asumisyksikköön ei ole tarvinnut lisätä resursseja ko. lyhytaikaisen hoidon/hoivan vuoksi. Muuta tarkempaa tietoa ei ole saatavilla.

3	Em. kysymyksen jatkokysymys; minkä verran hyvinvointialueellanne on tämänhetkisen sääntelyn puitteissa saatu perittyä maksuja käyttämättä ja peruuttamatta jätetyistä palveluista? Onko hyvinvointialueella tietoa siitä, minkä verran esiintyy tilanteita, että maksua ei saada joko lainsäädännön asettamien edellytysten täyttymättä jäännin takia tai luottotappioiden seurauksena perittyä? Minkä verran alueellanne päätyy näitä maksuja ulosottoon?	Tilastotietoa ei ole saatavilla, johtuen lukuisista asiakas- ja laskutustietojärjestelmistä. Perintään voidaan lähettää n 3 000 laskua viikossa, massasta voitaisiin summan perusteella arvioida onko kyseessä käyntimaksu periminen.
4	Ylittääkö nykyinen laissa säädetty enimmäismaksu käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta joidenkin tuottamienne palvelujen tuotantokustannukset?	Ei ole tunnistettu.
5	Jos käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta perittävän maksun tasoa korotettaisiin nykyisestä 20–30 %, miten arvioitte tämän vaikuttavan edellä mainittuun tuotantokustannusten mahdolliseen ylittymiseen? Syntyisikö korotuksen seurauksena tilanteita, ettei laissa säädettyä enimmäismaksua kokonaisuudessaan voitaisi periä?	Tietoa ei ole saatavilla.
6	Valmistelussa on harkittavana, voitaisiinko peruuttamatta ja käyttämättä jätettyjen palvelujen maksuja jatkossa periä myös lapsen huollosta, tapaamisesta ja elatuksesta sopimiseen liittyvistä käynneistä, erheasioiden sovittelusta, tapaamisten valvonnasta ja tukemisesta sekä vanhemmuuden selvittämiseen ja adoptioneuvontaan liittyvistä käynneistä. Minkä verran alueellanne on kyseisiä peruuttamatta ja käyttämättä jätettyjä käyntejä? Mitkä ovat kyseisten palvelujen tuotantokustannukset (joko vaihteluväli tai palvelukohtaisesti)?	Keskimäärin 5 % Lastenvalvojalla käynti 185 €/käynti, adoptioneuvonta 139 €/h, lapsen ja vanhemman välisen tapaamisen valvonta 52 €/omana työnä ja ostopalveluna 70–90 €.

7	Palvelun asiakkuus kytkeytyy siihen, keneltä maksu peruuttamatta ja käyttämättä jätetystä palvelusta voidaan periä. Valmistelussa on harkittavana, voitaisiinko maksu periä toiselta vanhemmalta, joka ei saavu varatulle ajalle. Millä tavoin edellä kysymyksessä 6 mainittujen palveluiden asiakkuudet merkitään tietojärjestelmiinne? Kuka/ketkä ovat asiakkaina?	Sopimus-, vanhemmuus- ja tapaamispaikkatoiminnassa asiakas on lapsi. Adoptioneuvonnassa asiakas voi olla adoptoitu henkilö, biologiset vanhemmat tai adoptio-vanhemmat. Perheasioiden sovittelussa palvelua käyttävät vanhemmat.
8	Millä tavoin hyvinvointialueellanne on tällä hetkellä järjestetty edellä kysymyksessä 6 mainittujen palveluiden varaaminen? Tuleeko varausprosessin yhteydessä esimerkiksi tietoa siitä, sopiiko aika lähtökohtaisesti olemmille vanhemmille? Millaiset edellytykset hyvinvointialueellanne olisi järjestää se, että molemmat vanhemmat voisivat esimerkiksi sähköisesti hyväksyä heille varatun käynnin etukäteen?	Tekstiviestillä, puhelimitse, sähköpostilla, Virtu.fi-palvelussa, kirjeellä, toimistolla läsnä (jatkoaika). Ei aina. Joskus yhteyttä ottaneen vanhemman tehtäväksi jää ilmoittaa aika toiselle vanhemmalle. Aina tieto ei mene perille. OmaSagassa joskus tulevaisuudessa.
9	Apulaisoikeuskansleri on ratkaisussaan OKV/2097/10/2022 katsonut, että psykiatrian erikoislääkärin lausunnon, joka tarvitaan vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen hakemuksen käsittelyä varten, tulisi olla maksuton. Oikeustilan selkeyttämiseksi ministeriössä arvioidaan tähän liittyvän lakimuutoksen edellytyksiä. Pyydämmekin tietoa siitä, miten paljon alueellanne syntyisi lisäkustannuksia, jos sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 5 §:n 6 kohtaa laajennettaisiin siten, että maksutonta olisi lain sanamuodon mukaan myös kuntoutustarvetta ja mahdollisuuksia selvittävään tutkimukseen liittyvä lääkärintodistus ja -lausunto?	Tilikauden 2024 psykiatrian lausunto maksut olivat yhteensä n 5 000 euron tasolla. (vuoden 2024 hinnasto, v. 2025 hinta korkeampi.) Ei saada suoraan tilastoinnista tietoa ilman merkittävää manuaalista työtä.
10	Edelliseen kysymykseen liittyen kysymys vielä, miten paljon kustannuksia hyvinvointi-alueellenne syntyisi, jos esh:sta kirjoitettu , asiakkaan hoidon tai kuntoutuksen saamiseksi tarvittavat lääkärintodistukset ja -lausunnot olisivat maksuttomia?	Tilikaudella esh lausuntojen maksujen tulot olivat n 10 000 euron tasolla, maksuttomuudelle saavutettu tulonmenetys on ao. tasolla.

11	Muita huomioitane edellä esitetystä?	Kysymykset ovat laajoja, ja haasteellista vastata tässä aikataulussa. Toimintakenttä on laajasta ja käytössä lukuisia eri järjestelmiä.
----	--------------------------------------	---